

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/753
7/1300
7/2860
7/2994

Sayı : E-99074258-610- 107
Konu : Yazılı Soru Önerge Cevabı

29/08/2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 07.07.2023 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1243547 sayılı yazınız.
b) 13.07.2023 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1246033 sayılı yazınız.
c) 11.08.2023 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1266800 sayılı yazınız.
ç) 17.08.2023 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1268974 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza İlgi (a-b-c-ç)'de kayıtlı yazıyla iletilen Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk GERGERLİOĞLU'nun 7/753, İstanbul Milletvekili Fethi AÇIKEL'in 7/1300, Kars Milletvekili Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT'in 7/2860 ve Edirne Milletvekili Ahmet Baran YAZGAN'ın 7/2994 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler Ek'te sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi (11 Sayfa)

7/2860

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**KARS MİLLETVEKİLİ GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT'İN 7/2860 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ**

6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen merkez üssü Kahramanmaraş olan depremin hemen ardından bölgede çadırkent/konteyner ve depremzedelerin konakladığı kamu kurumlarında ana sınıfları kurulmuş, bu çadırlara eğitim materyali, donatım ve kırtasiye malzemeleri ile hikâye setleri gönderilerek eğitim-öğretim faaliyetlerine başlanılmıştır. Depremden etkilenen ve ailesi çadırkent/konteyner veya kamu kurumlarında konaklayan 12.000 çocuğa içerisinde 53 farklı eğitim materyali içeren “Benim Oyun Sandığım” materyal seti dağıtılmıştır. Depremden etkilenen çocukların ihtiyaçları göz önünde bulundurularak çeşitli oyuncak, kırtasiye, öz bakım ve hijyen materyalleri içeren 2.400 sırt çantası ile çeşitli okul öncesi materyallerinden oluşan 1.000 adet gezici öğretmen sınıfı seti, deprem felaketinden etkilenen bölgelerde kurulan ana sınıflarına dağıtılmıştır.

2022-2023 eğitim-öğretim yılı içerisinde deprem bölgesinde öğrenim gören ve YKS'ye hazırlanan öğrencilere yardımcı kaynak dağıtılmıştır.

2023-2024 eğitim-öğretim yılında da, 12. sınıf öğrencileri için bütün dersleri kapsayan 3 Adım Soru Bankası, 3 Adım Denemeleri ve Dört Dörtlük Konu Pekiştirme testleri adı altında toplamda 22 çeşit yardımcı kaynağın dağıtımı yapılacaktır. Öğrencilerin süreç içerisinde ortaya çıkan öğrenme kayıplarını gidermek ve merkezi sınavlara hazırlıklarının kesintiye uğramaması amacıyla 9, 10 ve 11. sınıf öğrencilerine yönelik Biyoloji, Kimya, Matematik, Fizik, İngilizce ile Türk Dili ve Edebiyatı derslerini içeren 18 adet yardımcı kaynak hazırlanmıştır. 2023-2024 eğitim-öğretim yılı Eylül ayı içerisinde de telafi eğitimleri yapılacaktır.

Ayrıca özel eğitim öğrencilerimize yönelik deprem bölgesine “Özel Çocuklara Özel Materyaller” projesinden materyal desteği sağlanmıştır. Deprem bölgesinde bulunan ve deprem bölgesinden nakil yoluyla başka illere giden özel eğitim öğrencilerimize ders kitapları gönderilmiştir.

Depremden etkilenen öğrencilerin sosyal-duygusal yönden desteklenmesi, öğrencilerin zamanlarını verimli şekilde kullanması ve okula uyum süreçlerinin kolaylaştırılması amacıyla “Afet Sonrası Uyum Etkinlikleri” kitabı hazırlanarak tüm illerimize gönderilmiştir.

Deprem bölgesinde ilkokul ve ortaokul kademelerinde eğitim gören çocukların eğitime erişimlerini desteklemek amacıyla 170.000 kırtasiye seti temin edilerek dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

Depremden önce Erken Çocukluk Eğitiminde Kalite ve Erişimin Arttırılması Projesi kapsamında Kahramanmaraş ilinde 15, Adıyaman ilinde 6, Gaziantep ilinde 8, Diyarbakır ilinde 28, Şanlıurfa ilinde 21, Adana ilinde 22, Malatya ilinde 4 olmak üzere toplam 104 adet 2 derslikli konteyner ana sınıfı kurulmuştur. Depremde konteyner ana sınıfları hiçbir şekilde hasar görmemiş olup depremden zarar gören vatandaşlarımızın ilk sığınak yeri olmuştur. Şu anda konteyner ana sınıfları eğitim öğretim hizmeti vermeye devam etmektedir.

Depremin etkilediği 10 ilde 5.632 resmî eğitim kurumunda çocuklara 6 Şubat 2023 tarihi itibarıyla ücretsiz beslenme desteği sağlamak amacıyla gıda tedariki ve diğer hazırlıklar

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

yapılmış olup deprem felaketinin yaşanmasının ardından okullarımızda konaklayan 435.000 depremzede vatandaşımızın da yemek hizmetinden faydalanması sağlanmıştır.

2022-2023 eğitim-öğretim yılı ikinci döneminde depremten etkilenen Kahramanmaraş, Adana, Malatya, Adıyaman, Hatay, Şanlıurfa, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Osmaniye illerinde kayıtlı öğrencilerin "Doğal Afet Nedeniyle Nakil" seçeneğinden faydalanabilmeleri adına e-Okul Yönetim Bilgi Sisteminde gerekli güncellemeler yapılmıştır.

2023-2024 eğitim-öğretim yılında tekrar deprem bölgesindeki yerleşimlerine dönüş yapan vatandaşlarımızın adresleriyle ilgili süreçlerinin henüz tamamlanamaması sebebiyle öğrencilerinin okula kayıt ve nakillerinde sorun yaşanmaması için Gaziantep ilinin Nurdağı ve İslahiye ilçeleri, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya illerinde 1 ve 5. sınıfa kayıt ve nakiller ile ara sınıflarda nakil işlemlerinde adres kayıt bölgesi kontrolü yapılmamasına yönelik, Adıyaman ve Osmaniye illerinde sadece nakiller ile ara sınıflarda nakil işlemlerinde adres kayıt bölgesi kontrolü yapılmamasına yönelik e-Okul Sisteminde gerekli güncelleme yapılmıştır.

Ayrıca depremten etkilenen öğrencilere eğitim süreçlerinin devamlılığını sağlamak için yatılı bölge ortaokullarında kontenjana göre barınma ve eğitim desteği sağlanabilmektedir.

Depremler nedeniyle Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa illerinde 8 ve 12. sınıflar düzeyinde 800'den fazla noktada okul/çadır/konteyner gibi alanlarda Destekleme ve Yetiştirme Kursları açılmıştır. Ayrıca Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya illerinde 131 noktada okul çadır alanları oluşturulmuştur.

Afet bölgesinde yer alan illerde 2022-2023 eğitim-öğretim yılının 2'nci dönemine yönelik oluşan öğrenme kayıplarının giderilmesi amacıyla 2. sınıftan 12. sınıf düzeyine kadar Bakanlığımız tarafından belirlenen kritik kazanımlar dikkate alınarak hazırlanan programlar doğrultusunda 1 Ağustos-1 Eylül 2023 tarihleri arasında Destekleme ve Yetiştirme Kursları açılmıştır.

Bakanlığımız ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı arasında, afet bölgesinde afetten etkilenen bireylere yönelik psikososyal destek, görsel sanatlar, spor, müzik ve bilişim alanlarında eğitim destek programları uygulamak üzere protokol imzalanmıştır. Söz konusu protokol kapsamında okullarımızda 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 ve 12. sınıflarda öğrenim gören öğrenciler için spor, görsel sanatlar, müzik ve bilişim alanlarında 24 Temmuz-1 Eylül 2023 tarihleri arasında Destekleme ve Yetiştirme Kursları açılmıştır. Yetişkinlere yönelik yaygın eğitim kursları ile psikososyal destek hizmetleri de Bakanlığımızın ilgili birimleri tarafından yürütülmektedir.

Bakanlığımız ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı arasında, 20 Temmuz 2023 tarihinde "Afet Bölgesi Eğitim Destek Programı İş Birliği Protokolü" imzalanmıştır. Protokol kapsamında; Afet ve Acil Durumlar Sonrası Çocukların Tepkileri ve Aileler İçin Öneriler (4 saat), Afet ve Acil Durumlar Sonrası Yetişkinlerde Kayıp ve Yas Süreci (4 saat), Afet ve Acil Durumlar Sonrası Yetişkinlerin Tepkileri ve Baş Etme Önerileri (4 saat), Afet ve Acil Durumlarda Çalışana Destek (4 saat) ve Çocuklarda Yas Tepkileri ve Aileler İçin Öneriler (4 saat) yer alan kurs programları geliştirilerek yürürlüğe girmiştir.

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Depremden etkilenen 10 ilimizde, 93 noktada Bakanlığımız Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından Destek ve Koordinasyon Merkezleri açılmış olup bu merkezlerde halk eğitimi kursları verilerek yaygın eğitim faaliyetleri sürdürülmektedir.

Deprem bölgesindeki illerde talep edilen ve ihtiyaç duyulan alanlarda 52.377 halk eğitimi kursu açılmış olup bu kurslara 723.977 kişi katılmıştır.

Psikolojik sağlamlık: *“travmatik yaşam olayları karşısında bireylerin yaşadıkları riskli sürece sağlıklı bir şekilde uyum gösterebilmelerini ve etkin bir şekilde toparlanmalarını.”* ifade etmektedir. Bu noktada, psikolojik travmanın olası etkilerini azaltan ya da ortadan kaldıran temel unsur ise bireylerin sahip oldukları koruyucu faktörlerdir. Bu faktörler, bireylere özgü kişisel özellikler ya da olası riskler karşısında bireyin psikolojik sağlamlığını artıracak kaynakları (aile, okul, toplum) içermektedir. Bu kapsamda travmatik yaşam olayları sonrasında psikolojik sağlamlığı korumak amacıyla hazırlanan “Travmatik Yaşam Olayları Sonrasında Ailede Psikolojik Sağlamlık” ile ilgili bilgilendirici kitapçık saha çalışmalarında ailelere yönelik bilgi verme çalışmalarında kullanılmaktadır.

Ailelerin normalleşme süreçlerine destek sunmak ve psikolojik iyi oluşlarını güçlendirmek amacıyla “Veli Psikoeğitim Programı” hazırlanmıştır. Veli Psikoeğitim Programı ile travmatik olaylar sonrasında velilerin tepkilerini normalleştirmek ve zorlayıcı yaşantıların etkileri konusunda baş etme becerilerini güçlendirmek amaçlanmıştır. Programın temaları: *“Stres Tepkilerinin Farkındalığı, Olumlu Başa Çıkma ve Geleceğe Yönelik İyimserlik.”* olmak üzere üç temel düzeyi kapsayacak şekilde oluşturulmuştur. Bu program yoluyla, travmanın psikolojik ve sosyal etkisini değerlendirerek velilerin stres belirtilerini azaltmak ve psikolojik dayanıklılıklarını arttırmak, desteğin sürekliliğini sağlamak ve ani veya uzun vadeli ruh sağlığı sorunlarını önlemek hedeflenmektedir. Ailelerle yapılan çalışmalarda bu programlardan yararlanılmaktadır.

“Kayıp ve Yas” konusunda ailelere yönelik hazırlanan sunu içerikleri ve broşürler yolu ile “Kayıp ve Yas Sürecinde Velinin Rolü, Kayıp Nedir?, Yas Nedir?, Yas Tepkileri, Yas Sürecini Etkileyen Faktörler, Çocuk/Ergenler ve Yas, Çocuklarla Ölümü Konuşmak, Sınıfta Yas Sürecindeki Çocuk/Ergen, Profesyonel Desteğe İhtiyaç Duyan Çocukları Belirleme, Sosyal Medya Aracılığı ile Yaşanan Yas” konularında rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar tarafından bilgilendirme çalışmaları yapılmaktadır.

Öğrencilere travma sonrası sunulan psikososyal destek ile; travmanın psikolojik ve sosyal etkisini değerlendirerek öğrencilerin stres belirtilerini azaltmak ve psikolojik dayanıklılıklarını arttırmak, desteğin sürekliliğini sağlamak ve ruh sağlığı sorunlarını önlemek hedeflenmektedir. Bu amaçla hazırlanan “Öğrenci Psikoeğitim Programları” öğrencilerle yapılan çalışmalarda kullanılmaktadır. Ayrıca bu program aracılığıyla yoğun stres tepkileri gösteren öğrencilerin tespit edilerek Travma Sonrası Müdahale Programı’ndan yararlanmaları ve gerekli görülmesi halinde ileri düzey ruh sağlığı hizmeti sunan birimlere sevkini sağlamak amaçlanmaktadır.

Travmatik yaşam olayları sonrasında tehlike ya da risk altında olmak, yaşanan olaya bir anlam verememek, olayın olumsuz etkilerinden nasıl korunacağını bilememek ve olay sonrasında ortaya çıkan farklı zorluklar karşısında belirsizlik yaşamak özellikle çocuk ve ergenlerde çeşitli travmatik stres tepkilerinin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Bu gibi zorlayıcı yaşam olayları sonrasında ileri düzeyde etkilenen öğrencilere yönelik de “Travma Sonrası Grup Temelli Müdahale (TS-GTM)” programı hazırlanmış olup programa yönelik

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

rehber öğretmen/psikolojik danışmanlara eğitici eğitimi verilmiştir. İhtiyaç duyan öğrencilerle bu çalışmalar yapılmaktadır.

Öğrencilerin ruh sağlığını desteklemek üzere "Yas Yaşantılarımız Kayıp ve Yası, Anlamlandırmak Duyguları Yönetmek, Kayıp Sonrası Yaşam, Sosyal Destek ve Güçlendirme" başlıklarında hazırlanan "Yas Psiko eğitim Programı" ihtiyaç duyan öğrencilerle yapılan çalışmalarda kullanılmaktadır.

Ayrıca Psikososyal destek programı kapsamında hazırlanan Sallanan Karınca Yuvası ve Oyuncak Moli Sallanıyor hikâye kitapları flipbook hâle getirilerek erişilebilirliği sağlanmıştır. Psikolojik sağlık kapsamında hazırlanan 5, 6, 8 ve 9 yaş üzeri çocuklarımız için uygun olan 12 hikâye kitabının görme engeli olan öğrencilerimiz tarafından da kullanılabilmesi için Braille basım çalışmalarına başlanmış olup, yine aynı kitapların seslendirilmesi ve flipbook çalışmaları da yürütülmektedir.

Bakanlığımız tarafından ortaöğretim kurumlarında uygulanmakta olan öğretim programları ile programlara yönelik hazırlanan tüm materyaller, Anayasa ile korunan temel haklara uygun olarak hazırlanmaktadır. Ayrıca 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun genel amaçları ve temel ilkeleri arasında yer alan "Genellik ve eşitlik" ilkesi ile birlikte Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği'nde yer alan ilgili maddeler; öğretim programları, ders kitapları ve yardımcı materyallerin hazırlanmasında ve uygulanmasında temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyen ve her türlü ayrımcılığı reddeden bir yaklaşımı gerektirmektedir. Ayrımcılık, nefret söylemleri ve cinsiyet eşitsizliği gibi konular "Taslak Ders Kitabı ve Eğitim Araçları ile Bunlara Ait E-İçerik İncelemesinde Değerlendirmeye Esas Olacak Kriterler"de yer alan yönlendirmeler doğrultusunda Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca ayrıca denetlenmektedir.

Şiddet ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi temelinde şiddet döngüsünün kırılması amacıyla Bakanlığımız tarafından her tür ve kademedeki öğrenci, öğretmen, okul yöneticisi ve veliye yönelik farkındalık ve bilinçlendirme çalışmaları yürütülmektedir. Söz konusu çalışmaların içerikleri alan uzmanları ve akademisyenler tarafından hazırlanmaktadır.

Bu kapsamda; akran zorbalığı, bireysel farklılıklara saygı, çatışma çözme becerileri, hak ve sorumlulukları bilme, ihmal ve istismardan korunma, şiddetin önlenmesi, olumlu davranış geliştirme, öfke yönetimi, duygu kontrolü, iletişim becerileri, aile içi iletişim, anne baba tutumları, siber zorbalık, teknoloji bağımlılığı/bilinçli teknoloji kullanımı, sosyal beceriler konularında okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise öğretmenlerine rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar tarafından eğitim verilmektedir. Okul öncesi ve ilköğretim kademesinde öğrencilere yönelik bireysel farklılıklara saygı, iletişim becerileri vb. konularda öğretim programlarında kazanımlar yenilenmiştir.

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında medya aracılığıyla şiddetin önlenmesi amacıyla öğretmen ve öğrencilere yönelik bilgilendirme eğitimleri yapılmaktadır. Ayrıca radyo ve televizyon alanının bulunduğu mesleki ve teknik okullarında özel olarak medya ve şiddet konulu eğitimler gerçekleştirilmektedir.

Özellikle deprem bölgesindeki okullarımızda il/ilçe/okul psikososyal destek ekibi, okul/kurum yöneticileri, rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar ve öğretmenler tarafından eğitim-öğretim yılının başlaması ile psikososyal destek faaliyetleri yürütülmesine yönelik planlamalar yapılmıştır.

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Bakanlığımıza bağlı tüm okul/kurumlarda uygulanmak üzere; sınıf/şubelerde öğrencilerin risk gruplarında yer alma durumlarını, grup ve birey bazında yapılacak çalışmaları belirlemek için öncelikli olarak sınıf risk haritaları sınıf/şube rehber öğretmeni tarafından; akabinde okul risk haritaları da rehber öğretmen/psikolojik danışman tarafından oluşturulmaktadır. Okul risk haritaları, sınıf risk haritalarına ait verilerin birleştirilmesiyle oluşturulmaktadır. Risk haritasında yer alan risk alanları, objektif değerlendirmeye belirlenebilecek durumlar dikkate alınarak hazırlanmaktadır.

Şiddetin bir türü olarak akran zorbalığının önlenmesi amacıyla okullarımızda tüm öğrencilere yönelik farkındalık kazandırmayı amaçlayan; okul öncesi, ilkökul, ortaokul ve lise kademeleri için 4 adet farkındalık programı hazırlanmıştır. Bu konuda kuramsal bilgilerin yer aldığı rehber öğretmen/psikolojik danışmanlara yönelik bilgilendirici kitapçık ile rehber öğretmen/psikolojik danışmanların okullarda tüm öğretmenlere ve velilere uygulayabileceği her kademeye özgü sunu içerikleri hazırlanmıştır. Ayrıca akran zorbalığına uğrayan ve akran zorbalığına maruz kalan öğrencilerin baş etme becerilerini geliştirmeye yönelik olarak ayrı ayrı ve her kademeye özgü psikoeğitim programları geliştirilmiştir. Okul öncesi ve ilkökul kademelerindeki öğrencilerin akran zorbalığı konusunda farkındalık kazanmalarını sağlamak amacıyla hikâye kitapları da hazırlanmıştır. Programların dışında öğretmen ve velilere yönelik afiş, bülten ve broşürler hazırlanmıştır. Akran zorbalığı ile ilgili hazırlanan sunum ve broşürlerde velilerin zorbalık türlerini ve zorbalığın sonuçlarını fark etmeleri amaçlanmaktadır. Ayrıca zorbalığa maruz kalan veya zorbalık uygulayan çocuğa ailenin yaklaşımı konusunda da bilgiler yer almaktadır. Öğretmenler için hazırlanan sunum ve broşürlerde ise öğrencilerin farkındalıklarını arttırmaları, öğrencilerin zorba davranışlarını ortadan kaldırmaya yönelik neler yapmaları gerektiği konusunda bilgiler yer almaktadır.

Bu çerçevede okul ve kurumlarda görev yapan rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar okulun ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak şiddetin önlenmesi kapsamında öğrenci, öğretmen ve velilere yönelik bireysel ya da grup temelli önleyici/bilgilendirici ya da müdahale çalışmaları yürütmektedirler.

Adalet Bakanlığı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığı iş birliği ile 81 il ve ilçedeki rehberlik ve araştırma merkezlerinde görev yapan rehber öğretmen/psikolojik danışmanlara 22.06.2023 tarihinde “Şiddetle Mücadelede Kurumsal Mekanizmalar ve Mevzuat” konusunda çevrim içi eğitim verilmiştir. Kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında 2022-2023 eğitim öğretim yılında hizmet içi eğitim faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı koordinesinde Bakanlığımız, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı iş birliğinde uygulanmak ve izlenmek üzere Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele IV. Ulusal Eylem Planı uhdesinde hazırlanan 2023 Yılı Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Faaliyet Planı’nın “Tüm Eğitim Ortamlarında, Şiddetin Önlenmesine Yönelik Farkındalık ve Bilgilendirme Çalışmaları Yaygınlaştırılacaktır.” 4.3 numaralı alt hedefi doğrultusunda Bakanlığımız tarafından çalışmalar yürütülmektedir.

Bakanlığımız Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü ile Türkiye Vodafone Vakfı iş birliğinde kadınlara yönelik olarak yürütülen Dijital Benim İşim Projesi’nin 3. faz çalışmaları yapılmakta, Hatay, Adıyaman ve Kahramanmaraş illerine bu kapsamda teslim edilecek 15 adet mobil konteyner eğitim aracının tedarik süreci de devam etmektedir.